

Samenvatting

Advies Nota van wijziging bij novelle bij de Wet terugkeer en vreemdelingenbewaring

Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming

De Afdeling advisering van de Raad voor Strafrechtstoepassing jeugdbescherming (hierna: de RSJ) heeft een advies uitgebracht over de Nota van wijziging bij de novelle bij de Wet terugkeer en vreemdelingenbewaring (voorstel Wtvb).

De RSJ is in dit advies ingegaan op:

- Het creëren van een grondslag voor de bevoegdheid van de minister voor Rechtsbescherming om in uitzonderlijke omstandigheden, zoals bij een pandemie, voor ten hoogste drie maanden af te wijken van het aantal uren dat de vreemdeling vrij mag bewegen in de inrichting en recht heeft op dagbesteding en bezoek, en
- Het recht van de vreemdeling op verblijf in de buitenlucht gedurende afzondering onder het verblijfs- en beheersregime.

Grondslag voor algemene maatregelen in uitzonderlijke omstandigheden

In het regime voor vreemdelingenbewaring moet worden gezocht naar een balans tussen een humaan regime met enerzijds oog voor de menselijke maat en anderzijds de noodzaak om de veiligheid en beheersbaarheid in de inrichting te kunnen handhaven.

De RSJ is kritisch over de invoering van een grondslag voor het nemen van maatregelen die in uitzonderlijke omstandigheden, zoals een pandemie, de bewegingsvrijheid en het recht op dagbesteding en bezoek van alle of een grote groep vreemdelingen in een inrichting voor bewaring beperken. Volgens de RSJ bestaat er geen noodzaak om deze grondslag in de wet op te nemen. De directeur van een inrichting voor vreemdelingenbewaring zou eerst en vooral moeten kijken naar passende en werkende oplossingen bij andere instellingen in de samenleving waar groepen mensen verblijven, zoals in asielzoekerscentra, de GGZ en instellingen voor forensische zorg. Bij een pandemie kan de toepassing van deze maatregel tot gevolg hebben dat een groot deel van de vreemdelingen onnodig (langdurig) wordt afgezonderd in de inrichting. Dat kan blijvende schade in de hersenen en persoonlijkheid van mensen veroorzaken. Deze effecten spelen vooral bij vreemdelingen die al psychisch kwetsbaar zijn, bijvoorbeeld vanwege trauma's en langdurige stress.

In het geval de minister voor Rechtsbescherming toch overgaat tot het regelen van een grondslag in de wet voor maatregelen die de bewegingsvrijheid van alle of een grote groep vreemdelingen beperken, adviseert de RSJ de 'uitzonderlijke omstandigheden' nader te benoemen in de memorie van toelichting en een tweetraps-procedure voor de

uitvoering van de algemene maatregel in te voeren. Dit houdt in dat de minister, nadat hij heeft vastgesteld dat zich een uitzonderlijke omstandigheid voordoet, een machtiging voor ten hoogste drie maanden kan afgeven aan de directeur van één, meerdere of alle inrichtingen voor vreemdelingenbewaring om de maatregel in te voeren voor ten hoogste een maand als dit noodzakelijk is. De directeur kan de toepassing van de maatregel verlengen met ten hoogste een maand zolang de machtiging geldig en de maatregel noodzakelijk is. Bij een getrapte procedure blijft de regeling voor de minister uitvoerbaar en wordt voorkomen dat de regeling onnodig op alle of een grote groep vreemdelingen wordt toegepast.

Verder adviseert de RSJ bij een algemene beperking van rechten en vrijheden van vreemdelingen in bewaring in uitzonderlijke omstandigheden te zorgen voor een klacht- en beroepsprocedure.

Recht van de vreemdeling op verblijf in de buitenlucht gedurende afzondering onder het verblijfs- en beheersregime

Het recht op verblijf in de buitenlucht gedurende afzondering onder het verblijfsregime zou niet naar beneden bijgesteld moeten worden, van twee uur naar één uur per dag. De ongelijkheid in het recht op luchten voor vreemdelingen tijdens afzondering in een verblijfs- en beheersregime komt voort uit het verschil tussen beide regimes en kan daarmee gerechtvaardigd worden. Als dit verschil in de uitvoering tot problemen leidt, geeft de RSJ in overweging om de vreemdelingen van beide regimes gedurende de periode van afzondering twee uren per dag te laten luchten.

Het advies kunt u raadplegen op de RSJ website

